

PIENI KUVATUKIOPAS

TYÖKALUJA
VARHAISKASVATUKSEEN

Susanne Rantanen
2024

Kuvista hyötyvät kaikki!

- Kuvat ovat mahtava työkalu lasten kanssa työskennellessä, sillä niiden avulla voidaan pilkkoa ja jäsentää puhuttua asiaa ja vahvistaa välitettävää viestiä
- Kuvatuen avulla lapset pystyvät tekemään vuorovaikutusaloitteita ja tulemaan kuulluiksi
- Kuvat toimivat myös muun muassa muistin, toiminnanohjauksen ja keskittymisen tukena ja tuovat toimintaan ennakkointia ja struktuuria

Kuvatuki hyödyttää kaikkia lapsia ja ryhmiä, mutta erityisen tärkeää kuvien käyttäminen on ryhmissä, joissa on:

- eri kieli- tai kulttuuritaustoista tulevia lapsia, jotka harjoittelevat uutta kieltä
- ujoja, sosiaalisia tilanteita jännittäviä tai valikoivasti puhumattomia lapsia
- lapsia, joilla on viiveitä puheen tai kielen kehityksessä, esimerkiksi tuottamisessa tai ymmärtämisessä
- keskittymiseen tai toiminnanohjaukseen tukea tarvitsevia lapsia

KUVATUKI -TSEKKAUSLISTA

Nämä ovat hyödyllisiä
jokaisessa ryhmässä:

- ☐ Kuvitettu päiväjärjestys
- ☐ Kuvaviuhkat, joissa on perus-sanastoa siirtymien ohjaamiseen
- ☐ Vaatekuvat ja pukemisjärjestys
- ☐ Kuvitettuja alustoja, joilla voi viestiä ruokailutilanteessa
- ☐ Ensin -sitten -sen jälkeen -pohjia
- ☐ Leikkitaulu tai muu vastaava, jolla voi valita leikin kuvista

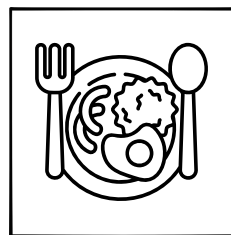
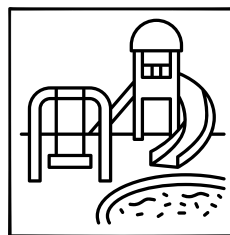
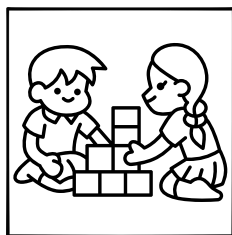
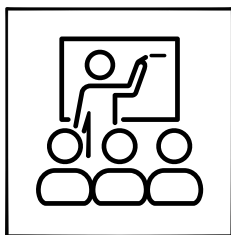
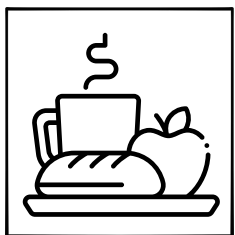
Merkki, jolla näytetään erityistä
kannustusta ja huomiota

Lue seuraavilta sivuilta lisää näiden käytöstä!

Kuvitettu päiväjäristys

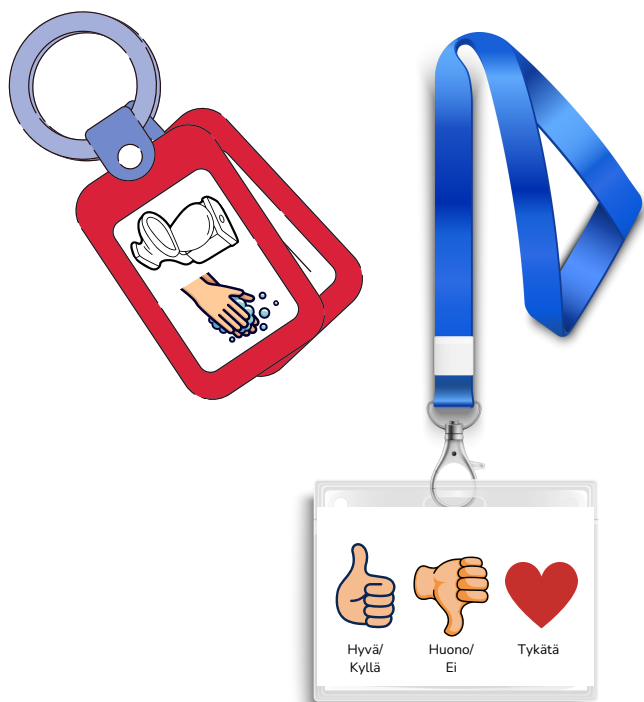
- Kuvitettu päiväjäristys auttaa lapsia ennakoimaan tulevia tapahtumia ja hahmottamaan ajankulkua
- Kun lapsi näkee kuvitetusta päiväohjelmasta mitä seuraavaksi tapahtuu, hän voi rauhassa osallistua toimintaan ilman jännitystä tulevasta
- Viikompäivien värit helpottavat hahmottamista, kaikkialla on samat värit: Ma -vihreä, Ti -sininen, Ke -valkoinen, To -ruskea, Pe -keltainen, La -vaaleanpunainen ja Su -punainen
- Päivän ohjelma käydään lasten kanssa läpi riittävän usein kuvien avulla, jotta lapset tietävät mitä milloinkin tapahtuu

Vinkki: Jotkut lapset hyötyvät henkilökohtaisesta ja tarkemmasta päiväjäristyksestä.

Kuvaviuhkat, joissa on perussanastoa siirtymien ohjaamiseen

- Kuvaviuhkaan kerätään kuvia päivittäin toistuvista asioista ja tilanteista
- Hyödyllinen erityisesti siirtymien ohjaamisessa
- Puhe + kuva tehostavat viestiä ja helpottavat ohjeen ymmärtämistä ja seuraamista kaikilla lapsilla

Viuhkassa on hyvä olla päivästruktuurin kuvat sekä lisäksi yleisimpiä ohjeita, kuten kuunnella, katsoa, puhua, istua, viitata, tykätä, siivota, mennä, pysähtyä, hiljaisuus jne.

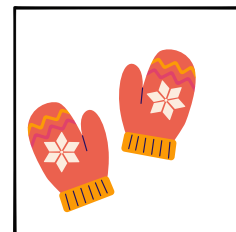
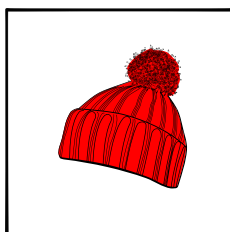
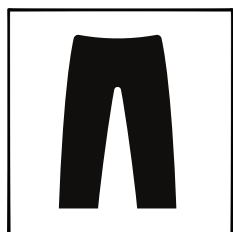
Viuhka on erityisen tärkeä apuväline ryhmissä, joissa on lapsia, jotka harjoittelevat uutta kieltä. Kuva tuo turvaa ja varmuutta puhuttujen ohjeiden ymmärtämiseen.

Viuhkan sivuilla voi olla yksittäisiä kuvia tai useamman kuvan sarjoja, esimerkiksi kolme tai kuusikin kuvaa vierekkäin.

Vaatekuvat ja pukemisjärjestys

Kuvat ovat pukemistilanteessa loistava apuväline, sillä niiden avulla pukeminen ja riisuminen on mahdollista pilkkoa pienempiin osiin. Tämä tukee lapsen omaa toiminnanohjausta.

- Kuvia voidaan myös kääntää toisin päin sitä mukaa, kun toiminnot on suoritettu, jotta aika ja järjestys havainnollistuvat
- Kuvat ovat merkittävä tuki muistille pukemistilanteessa, vaikka lapsi ymmärtäisikin mitä hänelle sanotaan
- Kuvatuen lisäksi on tärkeää, että aikuinen on lähellä kannustamassa, auttamassa ja tekemässä tilanteesta leikillisen

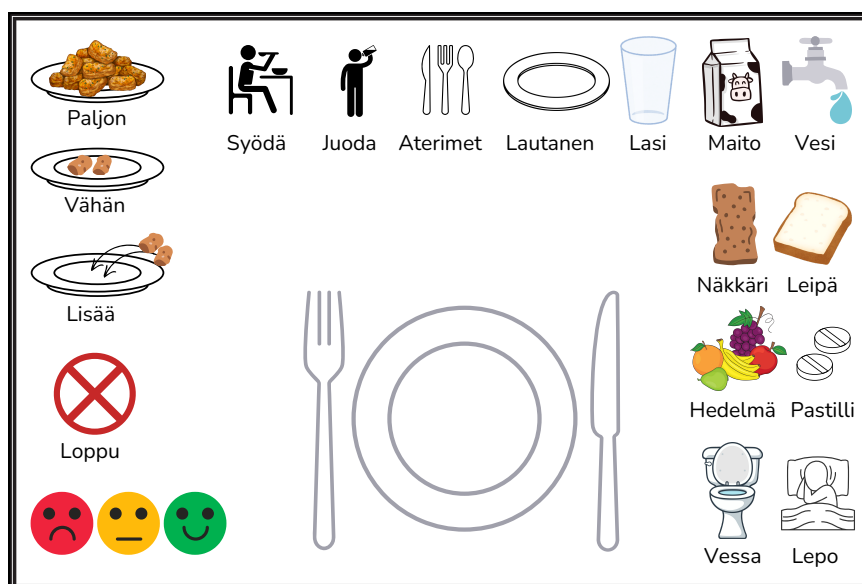

Vinkki: Pukemistilanteessa voi motivoida timetimerin avulla, esimerkiksi: Yritetään pukea nopeasti ennen kuin tämä aika kuluu loppuun!

Kuvitettuja alustoja, joilla viestiä ruokailutilanteessa

- Kuvitetut alustat ruokailussa auttavat lapsia viestimään heidän tarpeistaan ja toiveistaan tilanteessa ja tekemään valintoja esimerkiksi ruuan määrän (paljon/vähän) tai juotavan juoman (vesi/maito) suhteen
- Kaikille ryhmän lapsille voi antaa oman alustan viestimiseen, se normalisoi kuvien käyttöä ryhmässä
- Alusta on helppo ottaa mukaan ruokalaan ja muihin tiloihin
- Kuvatuki kannattaa mahdollistaa muissakin toistuvissa tilanteissa, kuten vessassa ja lepoaikaan. On tärkeää, että lapset pystyvät viestimään tarpeistaan, kuten esimerkiksi siitä toivovatko he lepoaikaan silitystä vai yksin olemista

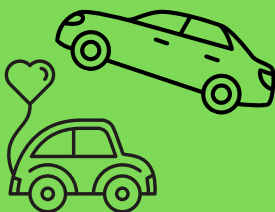
Ensin -sitten -sen jälkeen -pohjia

- Ensin -sitten - sen jälkeen -pohjan avulla voi selkeyttää ja pilkkoa tilannetta tai annettua ohjetta lapselle ymmärrettäväksi
- Kuva toimii myös muistin tukena
- Esimerkiksi ulos lähtemistä voisi pilkkoa vaiheisiin:
1. Siivotaan lelut, 2. Käydään vessassa, 3. Puetaan
- Pohja toimii myös kuvallisena sopimuksena lapsen kanssa, esimerkiksi: 1. Ensin on lepoaika, 2. sitten saat valita leikin ja 3. leikin jälkeen on välipalan aika

1. ENSIN

2. SITTEN

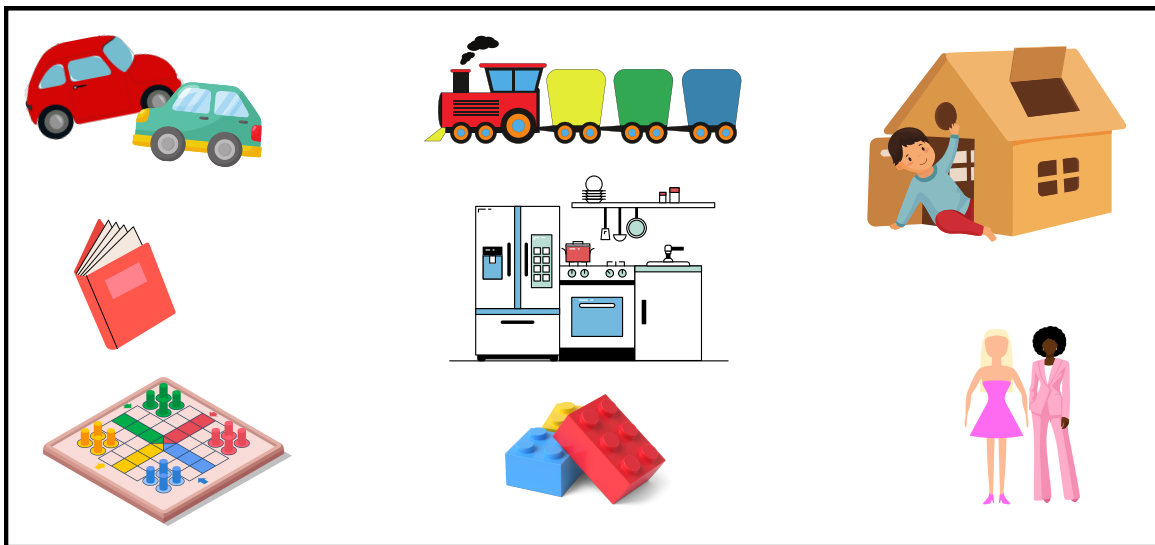
3. SEN JÄLKEEN

Laminoidun pohjan päälle voi myös piirtää toiminnot tussilla, joten valmiita kuvia ei aina tarvitse olla käytettävissä.

Leikkitaulu tai muu vastaava,
jolla voi valita leikin kuvista

- Leikkitauluun laitetaan kuvat yleisimmistä leluista ja tekemisistä varhaiskasvatuksessa. Näin lapset pystyvät näkemään kerralla erilaisia tekemisen vaihtoehtoja ja tekemään valintoja leikeistä.
- Lapset ilmaisevat valitsemansa leikin asettamalla oman nimensä tai merkkinsä leikin viereen (ei tarvita puhetta). Näkyvä valinta tukee pitkäkestoisten leikkien harjoittelua.
- Aikuiset auttavat löytämään sopivia leikkipareja tai -ryhmiä
- Kuvia vaihdetaan riittävän usein, jotta leikkeihin saadaan monipuolisuutta ja vaihtelua. Leikit saavat myös sekoittua, jolloin syntyy uusia rikkaampia leikkejä.
- Sisällä ja ulkona omat leikkitaulut

Merkki, jolla näytetään erityistä kannustusta ja huomiota

Ryhmässä on hyödyllistä (ja hauskaa) olla käytössä jokin merkki, jolla näytetään lapsille erityistä kannustusta ja annetaan positiivista huomiota heidän toiminnastaan.

Esimerkiksi: kun lapsi on syönyt / pukeutunut / siivonnut, niin aikuinen sanoo, että “Nyt mä kyllä näytän sulle tän Tähti-merkin, kun meni niin hienosti!”

Merkin avulla voi myös motivoida lapsia, esimerkiksi “Kun olet pukeutunut vielä kengät, niin näytän taas sen silmän vinkkaus -tyypin. Hyvä, kato nyt se vinkkaa sulle!”

Merkki voi olla mukana vaikkapa henkilöstön kuvaviuhkoissa.